

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

22 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun

juducând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de inculpatul Perdivară Dorel, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Fălești din 21 aprilie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 noiembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Perdivară Dorel Ivan, născut la 22
iulie 1980, locuitor în mun. Bălți, str. A.
Russo 3 ap. 62,

Termenul de examinare a cauzei:

- *prima instanță: 17.02.2015 - 21.04.2015;*

- *instanța de apel: 08.05.2015 - 18.11.2015;*

- *instanța de recurs: 01.02.2016 - 22.03.2016;*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Fălești din 21 aprilie 2015, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Perdivară Dorel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.186 alin.(2) lit. b), c) Cod penal stabilindu-i-se pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 750 (șapte sute cincizeci) unități convenționale – 15 000 (cincisprezece mii) lei.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Î.C.S. „Megastroi” SRL s-a admis parțial. S-a încasat din contul lui Perdivară Dorel, Boghiu Ghenadie și Morcov Constantin în beneficiul Î.C.S. „Megastroi” SRL, cu titlu de compensare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune - 15 000 (cincisprezece mii) lei.

În rest acțiunea civilă s-a respins.

Prin aceiași sentință au mai fost condamnați Boghiu Ghenadie și Morcov Constantin în privința cărora hotărîrea nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că Perdivară Dorel, în perioada de timp 17 decembrie 2014 - 23 decembrie 2014, în jurul orelor 02:50, prin înțelegere prealabilă și împreună cu Boghiu Ghenadie și Morcov Constantin, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, pe timp de noapte, au pătruns pe teritoriul depozitului ÎCS "MEGASTROI" SRL, amplasat în s. Reuțel, r-nul Fălești, de unde în mod tainic au sustras 42 saci cu cărbuni de tip AM 13-25, cu cantitatea totală de 2120 kg, la prețul de 4200 lei pentru o tonă de cărbune, împreună cu care de la fața locului s-au eschivat cu ajutorul automobilului de model „Hyundai”, cu n/î BL CT 910, care îi aparține lui Morcov Constantin, într-o direcție necunoscută.

3. Împotriva sentinței au depus apeluri:

- *reprezentantul părții vătămate Î.C.S. „Megastroi”, SRL*, solicitând casarea sentinței, cu aplicarea față de inculpați a unei pedepse cu închisoare.

În motivarea apelului a indicat faptul că, pedeapsa aplicată prin sentință este prea blândă, deoarece nu corespunde cu gravitatea infracțiunii săvârșite, or pătrunderea pe teritoriul Î.C.S. „Megastroi”, SRL cu scopul sustragerii bunurilor materiale pe perioada de timp 17.12.2014 - 23.12.2014 a fost săvârșită de mai multe ori, cu sustragerea bunurilor în proporții considerabile, ultima dată inculpații fiind reținuți în flagrant cu unelte și saci având intenția de a comite un furt în proporție și mai mare. Infracțiunea a fost săvârșită de către un grup criminal de persoane, care acționau în complicitate, înțelegând caracterul prejudicial al faptei, în interes personal. Pătrunderile repetate pe teritoriul Î.C.S. „Megastroi”, SRL pe timp de noapte au avut un impact negativ asupra activității întreprinderii în întregime, în același timp creîndu-se o situație de stresare. Mai mult ca atât inculpații pînă în prezent nu au achitat părții vătămate nici un bănuț din prejudiciul material cauzat.

- *inculpații Perdivară Dorel și Boghiu Ghenadie*, motivele apelurilor fiind identice, solicitînd casarea parțială a sentinței, doar în partea mărimii pedepsei numite lor și în partea încasării prejudiciului material, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să le fie aplicată o pedeapsă mai blîndă, cu respingerea acțiunii civile înaintate de către partea vătămată.

În susținerea apelurilor inculpații au invocat faptul că sentința este una neîntemeiată deoarece judecarea cauzei a avut loc în procedură simplificată, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, astfel că instanța urma să țină cont de faptul că s-au căit sincer de cele comise, la locul de trai se caracterizează pozitiv, nu au antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, au la întreținere cîte un copil minor, au săvârșit infracțiunea pentru prima dată, fiind una mai puțin gravă, benevol și în mod integral au reparat paguba cauzată, în faza urmăririi penale au contribuit activ la descoperirea infracțiunii și au recunoscut vinovăția.

Apelanții au mai declarat că, nu sunt de acord cu soluția instanței în partea acțiunii civile, din motiv că bunurile sustrase au fost integral restituite. Cheltuielile suportate de către partea vătămată în legătură cu sustragerea cărbunelui nu constituie prejudiciu cauzat prin infracțiune, iar instanța soluționând chestiunea privind încasarea pagubei cauzate nu a avut temeiuri de a dispune încasarea acestora.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 noiembrie 2015, s-a dispus respingerea apelurilor declarate cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

4.1 În argumentarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că instanța de fond făcând o apreciere obiectivă a aspectelor de fapt și de drept ale cauzei prin prisma bazei probante administrate de către organul de urmărire penală, just a încadrat acțiunile inculpaților în baza art.186 alin.(2) lit. b) și c) Cod penal cu indicii de calificare - *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei personae (furtul), prin pătrundere în loc pentru depozitare, comisă de două sau mai multe persoane.*

Colegiul a menționat că, instanța de fond examinând cauza penală în privința inculpaților a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate pe caz o apreciere legală din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor probelor în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Prin urmare, Colegiul a reiterat că, instanța de fond constatând ca fiind dovedite faptele penale comise de inculpați, luând în considerație gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia, personalitatea inculpaților și reieșind din circumstanțele cauzei, precum și din faptul că aceștia anterior nu au comis careva infracțiuni, justificat a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpaților este posibilă doar în condițiile neizolării lor de societate, cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă, în vederea restabilirii echității sociale și prevenirii de săvârșire a unei noi infracțiuni.

Cu referire la argumentele aduse de inculpați în apeluri, care de fapt sunt identice, Colegiul s-a expus în comun, respingându-le ca fiind neîntemeiate.

Colegiul și-a întemeiat soluția adoptată prin faptul că, la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei penale, instanța de fond a acordat deplină eficiență dispozițiilor art. 61, 75 Cod penal precum și dispozițiilor art. 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală ce determină scopul pedepsei penale în restabilirea echității sociale, reeducarea celui vinovat și prevenirea săvârșirii de el a noi crime, precum și criteriilor generale de individualizare a pedepsei penale cum este caracterul faptei și personalitatea făptuitorului și justificat a numit pedeapsa sub formă de amendă.

Pe marginea acțiunii civile înaintată de partea-vătămată în coraport cu argumentele înaintate de inculpați în apeluri, Colegiul a menționat că instanța de fond în conformitate cu prevederile art. 219, 220, 225 Cod de procedură penală a

examinat acțiunea civilă și întemeiat a admis-o parțial.

5. Împotriva deciziei inculpatul Perdivară Dorel declară recurs ordinar prin care solicită admiterea acestuia, casarea hotărârilor emise cu dispunerea unei noi hotărâri prin care să-i fie numită o pedeapsă mai blândă cu respingerea pretențiilor părții vătămate.

În motivarea recursului indică că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, or el a atenționat asupra încasării duble a prejudiciului cauzat prin infracțiune, dar instanța a trecut cu vederea acest motiv, limitându-se în decizia sa doar la concluzia legalității admiterii acțiunii civile. Astfel, instanța soluționând chestiunea privind încasarea pagubei cauzate, nu a avut temeiuri de a dispune încasarea acestora, deoarece în ziua emiterii sentinței prejudiciul cauzat prin infracțiune a fost recuperat integral părții vătămate.

Totodată, menționează că instanța de apel, urma să țină cont de toate circumstanțele enumerate în apel și să-i stabilească o pedeapsă mai blândă.

5.1. Asupra recursului declarat depune referință procurorul care solicită respingerea acestuia ca inadmisibil deoarece circumstanțele stabilite denotă faptul că instanțele de judecată la individualizarea pedepsei lui Perdivară Dorel au ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei și i-a aplicat o pedeapsă în limitele sancțiunii legii. Mai mult ca atât instanța de judecată corect a judecat cauza civilă în cadrul procesului penal, dispunându-se încasarea prejudiciilor cauzate în urma acțiunilor ilegale ale lui Perdivară Dorel.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul inculpatului urmează a fi admis cu casarea parțială atât a deciziei cât și a sentinței în latura civilă, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să admită recursul cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.* Or, instanța de recurs poate să intervină în soluțiile instanțelor de fond, inclusiv și să le caseze parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Potrivit alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală.*

Din conținutul recursului rezultă că, recurentul invocă ca temeiuri de casare pct. 6) și 10) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra*

tuturor motivelor invocate în apel precum și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul lărgit reține că, recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor, dar critică decizia contestată în partea ce ține de pedeapsa stabilită, considerînd-o prea aspră, solicitînd aplicarea unei pedepse mai blînde.

Colegiul penal lărgit consideră că temeiul semnalat de recurent nu este incident în prezenta cauză, iar instanțele de fond și-au motivat just soluția adoptată, acordînd deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, stabilite conform sancțiunii articolului incriminat, iar în sprijinul statuării respective se relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvîrșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, avînd deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținînd seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

Astfel, conform alin. (1) art. 75 Cod penal, *persoanei recunoscută vinovată de săvîrșirea unei infracțiuni, inclusiv prin procedura de judecare în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod și în conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal, aplicate prin prisma prevederilor alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală.*

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvîrșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmînd ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvîrșite.

În conformitate cu art. 61 Cod penal, *pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor*

persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În speță, Colegiul penal constată că, instanțele de fond în raport cu fapta comisă și cu cumulul de circumstanțe, corect au ajuns la concluzia că, stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse penale sub formă de amendă, va putea asigura realizarea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, de corectare și reeducare a lui, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea inculpatului, or aplicarea acestei pedepse, într-adevăr va duce la conștientizarea de către inculpat a celor comise, cu atragerea unor concluzii corecte pe viitor.

Prin urmare, instanța de recurs precizează că argumentele expuse de recurent vis-a-vis de pedeapsa stabilită lui, au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale în instanța de apel și căroră li s-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, soluție pe care, în această parte, instanța de recurs și-o însușește pe deplin.

Cu referire la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, Colegiul lărgit, reieșind din materialele cauzei, constată că atât instanța de fond cât și cea de apel au adoptat o soluție greșită sub acest aspect, din următoarele considerente.

Potrivit sentinței, instanța de fond, judecând cauza, a dispus admiterea parțială a acțiunii civile înaintată de Î.C.S. "Megastroi" SRL cu încasarea în beneficiul acesteia din contul inculpaților Perdivară Dorel, Boghiu Ghenadie și Morcov Vladimir a prejudiciului material cauzat prin infracțiune – 15 000 (cincisprezece mii) lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, sentință care a fost menținută prin decizia instanței de apel.

Conform prevederilor art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, *victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.*

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, *acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice căroră le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.*

Se remarcă că acțiunea civilă poate fi înaintată în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătorești și aceasta poate fi înaintată în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanții părților vătămate recunoscute ca părți civile în procesul penal, prin ordonanța organului de urmărire penală ori prin încheierea instanței de judecată, care judecă cauza ca prima instanță.

Din materialele dosarului, se constată că prin ordonanța din 16.01.2015, Hăbășescu Oleg a fost recunoscut în calitate de parte civilă, deoarece este

jurisconsultul ÎCS "Megastroi" SRL (f.d. 44-45, vol. I).

Tot la 16.01.2016, în cadrul urmăririi penale reprezentantul părții vătămate ÎCS "Megastroi" SRL, Hăbășescu Oleg, a înaintat acțiune civilă împotriva inculpaților Perdivară Dorel, Boghiu Ghenadie și Morcov Vladimir în sumă de 20 000 lei, fiind specificat ca fiind prejudiciul moral cauzat prin infracțiune (f.d.43, vol.I), iar în cadrul audierii acestuia la urmărirea penală, ultimul menționează: *"...astfel ei au restituit toți cărbunii care i-au sustras. La moment față de aceste persoane am pretenții de ordin material deoarece am stat la pîndă 3 zile și am cheltuit motorină și doresc să înaintez acțiune civilă și să îmi fie restituit prejudiciul material în sumă totală de 15 000 lei și prejudiciul moral în sumă de 5 000 lei..."*. Faptul că cărbunii sustrași de către inculpați au fost restituiți ÎCS "Megastroi" SRL este confirmat și prin recipisa din 23.12.2014 semnată de Tutunaru Ludmila (f.d. 10, vol.I) și actul de primire predare din 23.12.2014 semnat de Tutunaru Ludmila și Cociorvă Valeriu (f.d. 58, vol.I).

Cercetînd materialele cauzei, Colegiul lărgit a constatat că în suma prejudiciului material, 15 000 lei, solicitată de partea vătămată ÎCS "Megastroi" SRL, este inclusă și suma cheltuielilor de asistență juridică – 7500 lei. Astfel, nu este clar în ce constă suma prejudiciului material de 15 000 lei încasată prin sentința care ulterior a fost menținută prin decizia instanței de apel, în situația în care cărbunii sustrași în valoare de 8904 lei au fost restituiți iar cererea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică în valoare de 7500 lei a fost respinsă.

Mai mult ca atît Colegiul menționează că sumele indicate drept achitate în certificatul-calcul prezentat instanței de ÎCS "Megastroi" SRL (f.d. 164-175), nu sunt probate prin careva dispoziții de plată, or pentru a se putea pretinde repararea prejudiciului cauzat se cere ca acesta să fie cert. Caracterul cert al prejudiciului înseamnă că acesta este un prejudiciu sigur, s-a produs în realitate și poate fi evaluat.

În acest sens Colegiul reiterează că conform art. 225 alin.(3) Cod de procedură penală, *dacă la soluționarea acțiunii civile, pentru a stabili suma despăgubirilor convenite părții civile, apare necesitatea de a amîna judecarea cauzei pentru a se administra probe suplimentare, instanța poate să admită în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.*

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal lărgit consideră că partea vătămată ÎCS "Megastroi" SRL urmează a proba atît prejudiciul material cît și cel moral, înaintînd o acțiune civilă, în acest sens, în instanța civilă.

Ținînd cont de faptul că acțiunea civilă este înaintată împotriva tuturor inculpaților, Colegiul lărgit conducîndu-se de prevederile art. 426 Cod de procedură penală, care prevede *efectul extensiv al recursului și limitele lui*, examinează cauza în latura civilă prin extindere cu privire și la inculpații Boghiu Ghenadie și Morcov

Constantin, care nu au declarat recurs, urmînd a hotărî și în privința lor, fără a le crea o situație mai gravă.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Perdivară Dorel, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 noiembrie 2015 și sentința Judecătorei Fălești din 21 aprilie 2015 în latura civilă, rejudecă cauza în această parte și pronunță o hotărîre nouă potrivit căreia acțiunea civilă înaintată de Î.C.S ”Megastroi” SRL se admite în principiu urmînd ca asupra cuantumului să se expună instanța civilă.

În rest, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 noiembrie 2015 se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 19 aprilie 2016.

Președinte:

Nicolae Gordilă

Judecători:

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun